

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. V. An reus falso accusatus possit manifestate crimen occultum sui
accusatoris, aut testis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

id est medium vnicum suæ defensionis; cum sint alia media, quæ adhibere potest ad indagandam veritatem.

42. Confirmatur eadem minor ex doctrina relata S. Thomæ. *S. Thom.* *Nam falsitatem proponere in nullo casu licet*: Sed defendere se cum moderamine inculpatæ tutelæ est licitum: ergo defendere se cum moderamine inculpatæ tutelæ in nullo casu fit per falsitatem.

43. Secunda assertio. Propositio, quæ docet peccare læthaliter eum, qui imponit crimen falsum suo infamatori, non peccare contra iustitiam, sed contra alias virtutes, non subijcitur hic damnationi. Ratio est eadem, ac ea, quam instruxi pro secunda conclusione capituli. 3.

CAPVT V.

An reus falso accusatus possit manifestare crimen occultum sui accusatoris, aut testis?

SUMMARIVM.

Ratio dubitandi à paritate imponendi falsum crimen ad manifestationem criminis occulti. num. 44. & seqq.

Peccat reus contra iustitiam, quando manifestatio criminis est inutilis ad defensionem. num. 47. seqq.

Quando manifestatio delicti occulti est necessaria ad defensionem Rei, licita est. num. 48.

Nisi paruum imminet damnum reo, testi autem magnum. num. 49.

Quomodo hac opinio non subiaceat huic damnationi. num. 50.

Quomodo manifestatio delicti occulti habeat paritatem, & disparitatem respectu impositionis criminis falsi. num. 51.

Quomodo ex manifestatione occulti criminis non inferatur impositio falsi. num. 52.

Quæ diversitas sit quoad hoc inter crimen occultum, & secretum. num. 53.

Et quid si reus sciat illud, quia testis sibi manifestavit causa petendi cõsiliij? num. 54.

Et quid si per iniuriam cognovit reus eiusmodi delictum? num. 55.

44. **H**æc quæstio similis est præcedentibus. Et ratio dubitandi est: est enim par, aut suppar delictum, detrahere proximo, manifestando crimen grave occultum illius; ac imponendo illi falsum crimen: sed reo non licet defendere se imponendo falsum crimen testi iniquo: ergo neque licet defendere se, manifestando delictum occultum testis iniqui.

45. Deinde quamvis hæc propositiones damnatæ solum loquantur de impositione falsi criminis, atque ad eodẽ sententia de imponendo falso crimine solum damnetur expresse; videtur tamen hæc altera de manifestando crimine occulto testis, virtualiter condemnari. Etenim virtualiter damnatur propositio, quoties hæc est antecedens, vnde evidenter infertur propositio damnata, vt sæpius demonstravimus in superioribus; sed ex hac propositione, quod reo liceat defendere se manifestando crimen occultum testis iniqui, colligitur evidenter propositio damnata, quod liceat defendere se imponendo falsum crimen testi iniquo; cum par, aut suppar sit vtrumque: ergo virtualiter damnatur præfata propositio.

46. Dico primo. Si manifestatio eius delicti est inutilis ad defensionem rei, peccat reus contra iustitiam manifestando delictum testis. Ita

com-

Tho San.
Lugo.
Molina.

communiter Theologi. Videantur P. Thomas Sanchez tom. 2. Confessor. lib. 6. cap. 5. dub. 23. Lugo Card. tom. de iust. disp. 40. sect. 2. num. 22. & præcipue P. Molina tom. 5. de iust. disp. 43. num. 3. Varijs autem modis potest esse inutilis ad defensionem rei ea manifestatio. Primo, si crimen manifestandum non est ex illis, quæ testem reddunt inhabilem ad testificandum. Secundo, si reus id crimen non possit probare: nam sine probatione nihil prodest ad defensionem rei. Tertio, si sit alia via, per quam possit se defendere, sine manifestatioe eius delicti occulti.

47. Ratio est manifesta: quia sola causa defensionis potest iustificare propalationem delicti eius testis: ergo ubi non est ratio defensionis, integrum manet ius iustitiæ, quod habet testis ad suam famam conservandam.

48. Dico secundo. Quando hæc manifestatio delicti occulti necessaria est ad defensionem rei, licitum est reo facere eam manifestationem. Ita Doctores proxime citati. Ratio est: quia si ei non sit alia via se defendendi, hæc est iusta defensio; & quando in iudicio pugnat contra reum, cedit iure suo, quantum necesse est, ut reus se defendat. Quod ad eò verum est, ut Lugo Card. citatus afferens Sotum, Malderum, & Bañezium, dicat esse probabile, quod potest manifestare delictum occultum testis, non solum quando testis dicit falsum, sed etiam quando testatur verum. Et argumentum eius vrget. Nam testis, qui habet illum defectū, licet occultum, inhabilis est ad testificandum; reus ergo ius habet excludendi à sua causa testes inhabiles; & ne sua causa decidatur, nisi per testes habiles.

49. Limitant Doctores hanc

assertionem in casu, quo parvum damnum imminet reo, testi autem maximum. Tunc enim peccat læthaliter reus, saltem contra charitatem, si in tali hypothesi manifestet tale delictum occultum testis.

50. Et ex dictis patet, hanc sententiam, de manifestatione occulti delicti testificantis, non includi sub hac damnatione, neque formaliter, neque virtualiter. Non formaliter; quia damnatio non loquitur expresse, nisi de eo, qui falsum testimonium dicit. Non virtualiter; quia hæc sententia de manifestando occulto crimine testis non est antecedens, unde inferatur evidenter opinio, quod reus potest imponere falsum crimen testi iniquo.

51. Ad rationem dubitandi initio huius capituli propositam respondeo, detractionem proximi, manifestando delictum occultum illius, sine iure defensionis iustæ esse supparum delicto imponendi falsum crimen alicui; non vero, quando manifestatur delictum occultum ab habente ius iustæ defensionis, modo dicto; hoc enim modo non est delictum ea manifestatio.

52. Ad argumentationem, quæ subiungitur, nego eam propositionem de manifestando occulto crimine testis, esse antecedens, unde inferatur probabiliter, ne dum evidenter, propositio, de imponendo falso crimine. Ad probationem constat ex dictis, qua ratione non sit delictum, manifestare crimen occultum testis, propter ius defensionis iustæ; atque ad eò non potest esse delictum suppar.

53. Sed ne ingens oriatur æquivocatio, præmonere oportet, dixisse nos, posse reum defendere se manifestando crimen *occultum* testis, sed non dixisse crimen *secretum*: est enim inter hæc magna diversitas. Et primo

Y y 2 qui-

Lugo.
Sotus.
Mold.
Bañez.

quidem difficultas est, an reus possit manifestare delictum testis, quod sibi commissum est ex fide secreti cum pacto de coelando. Et quidem eiusmodi pactum de secreto coelando est iniquum, v. g. Si eius secretum vergat in damnum grave Reipublicæ, aut tertij. Tunc enim pactum non obligat, etiam si iuramento firmetur: quia iuramentum non est vinculum iniquitatis. Si tamen tale sit pactum, ut licite possit servari, illud obligat iure naturali. Et ideo reus non potest se defendere manifestando delictum occultum testis, quod sub pacto tenetur coelare, nisi circumstantiæ aliquæ concurrant, quæ pactum reddant irritum.

54. Secundo, si reus sciat illud delictum, quia illud sibi manifestaverat testis causa petendi consilij, strictius obligatur reus ad coelandum, non solum ex pacto tacito, quod intervenit in petitione Consilij; sed quia ipsa necessitas petendi consilium facit pactum esse strictioris obligationis. Quod adeo verum est, ut etiam in Religione, in qua Religiosi cedunt iure suo, ut manifestentur superiori eorum defectus ab eo, qui extra confessionem eos noverit, P. Suarez tom. 4. de Religione, tract. 10. lib. 10. cap. 7. num. 23. dixerit, hoc statutum non extendi ad illa, quæ subditi: *Secreto, & Consilij petendi gratia, ut dirigantur, vel inveniuntur, alteri communicaverint.* In tali ergo hypothesi reus non habet ius manifestandi delictum testis; atque adeo peccabit contra iustitiam, si illud manifestet.

55. Tertio, cum per iniuriam cognovit reus eiusmodi delictum, iure naturali tenetur ad illud coelandum, v. g. Si contra ius illius aperuit litteras ab illo, vel ad illum missas, & illis cognovit delictum eius. Qua-

re delictum sic cognitum per iniuriam, non potest reus manifestare pro sui defensione; neque enim habet ius ad talem defensionem: quod si manifestet, erit detractio læthaliter culpabilis. De his strictis obligationibus secreti videantur Sotus lib. de secreto membr. 3. quæst. 4. P. Molina to 5. de iust. tract. 4., disp. 3.4., & 5. P. Thomas Sanch. tom. 2. Confil. lib. 6. cap. 6. P. Lessius de iust. cap. 11. dub. 8., & 9. P. Georgius Gobatus tom. 3. tract. 5. cap. 19. sect. 10. & 11., & plures apud ipsos.

Sotus.
Molina.
Tho. Sanch.
Lessius.
Gobatus.

DISERTATIO XXVII.

An inficiatur Simonia labe, qui dat temporale pro spirituali, solum tanquam motivum, vel tanquam gratuitam compensationem? Et quid, si temporale sit principale motivum, imo & finis rei spiritualis consequendæ?

CAPUT I.

Referuntur propositiones damnate, & præmittuntur aliqua.

SYMMARIUM.

*Definitio Simonia, ex S. Thoma num. 3.
Quid intelligatur nomine emptionis, & venditionis, ex S. Thoma. num. 4.
Maior eius rei explicatio, ex S. Thoma. & S. Bonaventura num. 5.*

Du-

Suar.